

[Knud Bro.]

ikke særlig klare, men en af de måder, vi ikke kan løse det på, er i alle tilfælde at blive ved med at oprette et institut eller et forskningsorgan, hver gang vi får øje på et nyt problem. Det er nødvendigt, at vi går frem efter en plan såvel nationalt som internationalt, og man gavner ikke sagen ved bare at oprette institutter. Der er i øvrigt allerede en række koordineringsbestræbelser i gang, for det er rigtigt, som det fremgår af forslaget, at der er problemer i Østersøen. Der foreligger bl. a. et nordisk koordineringsforsøg, rekommandation nr. 30, og man holder i næste måned i Prag under FN's auspicer i den økonomiske kommission for Europa det første regionale øst-vest møde om forurening, og her har man jo en reel chance for at løse nogle af Østersøens problemer, fordi vi også har østlandene med.

I øvrigt vil jeg minde om i forbindelse med det foreslåede institut, at det er meget begrænset, hvilket antal forskere vi har på disse områder, ganske særlig gælder det for et lille land, og man kan allerede nu sige, at de forskere, vi har, tilbringer alt for megen tid i konferencelokaler og i flyvemaskiner for at nå alle de konferencer, der holdes om forurening.

Hvad punkt 4 angår, mener jeg ikke, der er noget særlig alvorligt problem i dette. Bornholmske patienter har i lighed med patienter fra det øvrige land adgang til at blive behandlet gratis på rigshospitalet, når det lokale sygehus ikke slår til. Det forholder sig i øvrigt således, at der er relativt flere patienter fra Bornholm, end der kommer fra alle andre områder af landet med undtagelse af hovedstadsområdet, men ikke desto mindre har man på rigshospitalet sagt, at man mener, hvis det er nødvendigt, at kunne klare en større belastning.

Med hensyn til punkt 5 mener jeg, at vi, som ministeren også var inde på, bør henvise det til udvalget, der behandler lovforslaget om de offentlige veje. Jeg synes, det er et spørgsmål, man må kunne finde en rimelig og forstandig løsning på.

I øvrigt vil jeg sige om dette, at jeg synes, man skal tage hele spørgsmålet om trafikken op til en drøftelse, og at jeg synes, man skulle tage det op til en drøftelse ud fra nye principper og ikke bare prøve at beskytte det trafiknet, man allerede har. Jeg tror, det

gælder alle ø-områderne, at man er nødt til at forsøge en utraditionel tænkning, hvis man vil kunne løse de problemer, man står over for.

I forbindelse med en sådan mere bred drøftelse kan jeg nævne, at på Sydfyn har der gennem nogen tid været en drøftelse mellem kulturministeren, de kommunale folk og de valgte folketingsmedlemmer, hvor man prøver, om ikke man kan finde frem til mere konstruktive forslag til løsning af trafikproblemerne, til løsning af erhvervsproblemerne og måske også problemet om, hvorvidt man udnytter turismen godt nok. Der er jo ingen grund til, at folk fra Sjælland skal fare til Mallorca, når der er bedre på Bornholm, men I er ikke gode nok til at sælge det på Bornholm!

Til sidst vil jeg bare sige dette, at jeg synes, det kan være frugtbart med en sådan drøftelse om et specielt øproblem, og brede det lidt mere ud og sige, at i det hele taget skal vi være opmærksom på, at øerne ikke bliver ladt tilbage, sådan at der hverken kan bo folk eller fæ på dem mere.

Niels Jørgen Nielsen: Ja, forslaget beskæftiger sig kun med Bornholm, men de problemer, der omtales, gælder jo som noget alment for Danmarks mindre øer, hvoraf Bornholm som bekendt er den største og jo også har en særlig stilling ved administrativt at repræsentere noget i retning af en landsdel.

At problemerne kendes andre steder, gør dem jo hverken mindre eller mindre alvorlige, tværtimod, må vi sige. En rationel udnyttelse af den tekniske udvikling kræver forholdsvis store produktionsenheder. I det mindre samfund er der kun begrænsede muligheder i så henseende. De tekniske muligheder for at nedsætte produktionsomkostningerne kan derfor ikke udnyttes fuldt ud, hvad der svækker konkurrenceevnen over for andre egne af landet, hvor man har bedre mulighed for at opfylde kravet om store enheder.

En affolkning af Bornholm er ikke i samfundets interesse, hvad man da også har erkendt ved at indplacere Bornholm blandt de økonomisk svage dele af landet, der har mulighed for at udnytte den særlige egnsudviklingslov. Jeg er ikke helt klar over, hvilke virksomheder der indtil nu har nydt